

Megőrizni a romantikát

Úttörők KISZ-iskolán

Kevesen tudják, hogy az újszegedi KISZ-vezetőképző központban, amióta elkészült, minden évben több száz óravezető, rajttitkár táborozik, hogy elsajátítsa az elméletben megszerzett vezetői, mozgalmi ismereteinek gyakorlati módjait, felkészüljön a következő évre. A KISZ- és az úttörőmozgalom természetes együttműködésének tekinthetjük, hogy úttörők is helyet kapnak az intézményben.

Ottjártunkkor már a harmadik turnust találtuk, séreny munka közepette, Szabó Ágnes táborvezető és Oláh Károlyné helyettes vezetésével 140 szegedi úttörő gyakorlatot, felkészülést, versenyt, akadályversenyt, tanultakat. A Bartók Béla Úttörőházban végezték az óravezetői, rajttitkár tanfolyamot, itt, a KISZ-iskolán a „kivitelezést” végzik. Nem akárhogyan! A táborvezetőség beavallott célja, hogy a programok összeállításakor a gyermekvilág minden szépségét, romantikáját igyekeztek megtartani, ha úgy tetszik, átültetni a mozgalmi élet keretei közé. S ez na-

gyon fontos, hiszen minél több élményt nyújt a játékos tanulás, annál maradandóbbak a hozzáfűződő emlékek, ismeretek. (Irigylésre méltó következtetése a tanítási óráknak is.) Oláh Károlynéban — aki sorrendben a nyolcadik táborot irányítja — a szegedi gyerekek igazi szakértőre találtak. További hét pedagógus, hét hallgató és két ifivezető is részt vesz az irányító munkában. S hogy a gyerekek mi mindent „tanultak”? Hódi Anita rajttitkár a szőregi általános iskolában, sok-sok olyan feladatot jegyzett meg, amelyeket vetélkedőkön, versenyeken hasznosítanak majd. Széll Gyöngyi, a Gera Sándor iskola rajttitkára itt tanulta meg, hogyan kell szakszerűen táborfüzetet rakni, s Tóth Imre, a Gutenberg iskola óravezetője most már tudja, mi a túravezető dolga. Papdi Andrea, aki óravezető a Dugonics iskolában, új társasjátékokat ismert meg, s azt is, hogyan kell gazdálkodni az idővel őrsi foglalkozáson.

M. E.

Hulladékkal fűthető kazánok

Fahulladékkal fűthető gőzkazánok újabb típusát fejlesztették ki az Erdészeti- és Faipari Tervező Irodával közösen a Szolnoki Vas- és Faipari Szövetkezétnél. A 290 kilowatt teljesítményű kazán elsősorban a kisebb faipari üzemekben alkalmazható gazdaságos módon.

A korábban gáz- és olajtűzelésű kazánokat gyártó szolnoki szövetkezetben 1978-ban — az energiatakarékossági program jegyében — kezdték el a fahulladékhasznosítású kazánok gyártását; ezekből az újjal együtt három különböző teljesítményű változatot készítenek. A fahulladékkal fűthető kazánok sorozatgyártása mellett egyedi berendezések kivitelezésére is vállalkoznak. Az Energiagazdálkodási Intézet tervei alapján a Jászberényi Aprítógépgyárral együttműködve készítették például a Martfői Tisza Cipőgyárnak egy olyan gőzkazánt, amelyben felesleges bőr-, gumi- és műanyag hulladékok égethetők el. (MTI)

Díszkapu — Ópusztaszerre

Képeinken: A megyei vezetők a szobrászművész társaságában megtekintik a műalkotást

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkba készülő díszkaput, Tóth Valéria Szegeden élő szobrászművész alkotását tegnap délután a művész munkahelyén megtekintette dr. Komócsin Mihály, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára, dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Székely Sándor, a városi pártbizottság titkára és Papp Gyula, a városi tanács elnöke.

A 28 méter hosszú és 2,30 centiméter magas kompozí-

ció jelenleg még agyagban öntött, a művész figurális és tájbrázolását, a gipszöntvény elkészülte után azonban bronzban kerül a nemzeti emlékparkba. A párt- és állami vezetőknek Tóth Valéria mutatta be alkotását, amelynek hatalmas táblája fűzfáktól övezett alföldi táj, s ezen a könnyed táncot, az örömet és a fel szabadultságot szimbolizáló jelenetsort a robusztus földelken, szántásokon át kenyeret hozó lányok alakja koronáz, az összekötő képekben pedig a jövőt ábrázoló játékos

gyermekfigurák és a mezőkön futó lovak kompozíciója ötvöz egységbe.

A díszkapun keresztül a hatalmas előtérbe érkező közönség megfelelő információ után jut el az emlékpark különféle létesítményeihez és ugyanitt távozhat az emlékpark megtekintése után.

A monumentális, de minden ízében realista műalkotás kétségtelenül bronzban érvényesül majd igazán és adja meg méltó szépségét az alakoknak, a figurális kompozícióknak, a mű egészének.

Fotóklubok szegedi szalonja

Az amatőr fényképezés az utóbbi évtizedben meg-megújuló kísérletek, törekvések, elszánások eredményeivel és tanulságaival jelentős hatást gyakorolt nemcsak a hivatásos művészetre, de elsősorban a népi kultúrára. Ennek a dinamikus mozgásnak immár több mint másfél évtizede pontos és megbízható hőmérője nyaranta a klubokba, stúdiókba, alkotóközösségekbe tömörült amatőr fotósok szegedi seregszemléje.

Erdemes végigpáztálni a vasárnapi megnyílt tárlat anyagát — képet kaphatunk az ország huszonkét alkotócsoportja mintegy száz tagjának munkáiból. S jelzéseket vizsgálódásai irányáról, a magyar fotó fő tendenciáiról. Egy bizonyos — akár a képzőművészetben — kialakult egy erőteljes, szürke és jellegtelen középmezőny. Akik nélkül ugyan nincs jelenkori művészet, akik nélkül nincs kiállítás — de ezt a szintet, a biztos középszer színvonalát bárki elérheti kis szervezettel, tanulással, kitartással. Nem tapasztalatok nélkül mondta egy idős fotós, hogy ha bárki, bármilyen három masinával elhatározta a művészetet, 6 ki tud vágni emelni, különböző technikai fogásokkal létre tud hívni három-négy kiállításra kész fényképet. Ilyen egyszerű lenne?! Akkorhát nem véletlen az a felvetés sem, hogy művészet-e a fotó, alkalmazott művészet vagy egyszerűen mesterség, melyet lehet jól vagy rosszul csinálni, akár a gyalulást vagy számítógépezést? Úgy érzem, a fotónak, mint technikához kötött alkotói tevékenységnek, megvannak mégis a művészi színe. Lehetősége van élni a térrel, a fényvel, a színnel; témája lehet a teljes valóság, a külső világ és a belső birodalom; ráadásul a technikai folyamat sok-sok lehetőséget kínál a beavatkozásra, a módosításra, az alakításra. S hogy manapság egyre inkább ilyen igénnyel emelik szemük elé a jobbnál-jobb fo-

tóapparátokat már az amatőr alkotók is, arra példás bizonyíték mostani kiállításuk.

Mindezekből talán következik, hogy a tárlat fő hangsúlyai a „megalkotott fotókra” esnek. Azok a képek jelentik a bemutatkozó gerincét, amelyeknek készítői többet igyekeznek adni a valóság kiszemelt szeletének pusztán leképezésénél. Beavatkoznak a folyamatokba, egy történet, egy cselekmény fázisait megörökítve idézik fel azt, összekapcsolják a távoli valóság elemeket, készítve a nézőt a közös feltáró munkára. A másik fő törekvés nem tartalmi, hanem formai-technikai indíttatású. A fotó és a grafika lehetséges kapcsolatainak keresése közepette eredmények és kudarcok egyaránt kísérik ezt az utat. De mindenképpen ez a szándék a formai megvalósítások legpregnánsabb jeve.

Művek sorsával bizonyítható e két mozzanat. A filmes megoldások — természetesen különböző technikai kivitelben és kvalitással — a sorozatokban érhető tetten. Török László két filmétud kimerevített pillanataival szerezte, sőt egyiknél még popos elemet is alkalmaz. Képsorainak lényege a nagyfokú tudatosság, a valóság megrendezése abból a célból, hogy fázisfényképekkel jelképes történetet örökítsen meg. Az avatatlanok számára ezek a sorozatok akár filmkockák is lehetnének, az értő nézők azonban megérzik a fényképek egymásutánjának feszültségeit, a csak fotóban való megfogalmazhatóság kritériumait. Másféle lehetőséget kutat ebből az alapállásból Hajnóczky Örs, Cseri László, Bajtai Lajos és a Süli István—Gyenes Kálmán páros. Egyikük látomásos, másikuk groteszken szurreális, harmadikuk a lírai realizmus képviselője, a kettős pedig egy frappáns párhuzam kiteljesítője. A groteszk szemlélet is ehhez a szálhoz köthető (például Horváth Dezső, Kálmándy Ferenc, Kovács Mihály).

A fotográfika nem új a műfaj történetében. De a fotó és grafika összebékíté-

sére folyó törekvések hazánkban még frissek. Dr. Lajos Sándor kemény Könyvkiadójának még hagyományos fotográfika, a debreceniek viszont már forradalmi újításokkal kísérleteznek — Vadász György termofotókat és elektro-karboráfiát állít ki, Hagymás István Mindenképp önarcképe című sorozata akár grafikai tárlaton is megállná a helyét, ha nem volna oly egyértelműen és sajnos gyengében Kondor Béla Valaki önarcképe című linorosozatára, ide sorolhatók Szabó Antonia, Csonka Béla s mindenekelött Gervai Tamás darabjai.

Néhány, figyelemre méltó jelenség a kiállítás kapcsán. Egyes témák szinte eltűntek a palettáról a nagy „föltételül mondani valamit” akarással. Hiányzik — vagy csak nyomokban van jelen — a portré (Engi László, Újhelyi István, Koczka István), a riportfotó (Szabó László), a politikai-közéleti fénykép, kivéve azonban a néhány évvel ezelőtt még uralkodó szociotó (Kürti Mihály, Kovács László, Szalay Ákos). A megvalósítás technikai színvonala — bizonyára a szűri munkájának is köszönhetően — megbízható. Külön figyelmet érdemel, hogy a témák között kiemelt helyet foglal el a lakótelep, mint életünk új terepe, a geometrikus formáival új esztétikai értékrendet formáló közeg, s mint veszélyforrás is. Mindegyikre akad példa — sorjában: Buda László, Burján György, Kovács Mihály, Kovács Gábor, Zagon László, Gáspár László... A lakótelep mellett a női test és az öregség-elmúlás a legkedvesebb témái a fotósoknak. Legalábbis a 17. szegedi szalon erről árulkodik.

Tandj Lajos

Hálózás a Dunán

A Duna évek óta nem farsztja nehéz fogással a bajai halászokat. A folyó szennyessége, a gyakori alacsony vízállás lassan elhatalmasítja a vízvilágot, egyre kevesebb a zsákmány a Dunán és az áradás sem telíti úgy a hálókat, mint régen.

A bajai halászok. Így van ez most is, még vasárnap is húzták a hálót a helyi Új Élet halászlászi Tsz tagjai, s nem eredménytelenül. Bár, egyre kevesebb a zsákmány a Dunán és az áradás sem telíti úgy a hálókat, mint régen.

Fénybázis a téren

Egyedüli az országban

Keskeny kis vaslétra vezet a magasba. Odaföntől belátni a Dóm teret, leginkább persze magát a színpadot. Ha az ember csak télenül üldögél itt, nézelődik, a veríték akkor is makacs kitarással folydogál sűrű patakokban nemcsak a hátán, de a szemébe is: 50–55 fok körüli a hőmérséklet. Az óriási műszertábla helyiségek katlana a torony: a szabadtéri játékok előadásának „fénybázisa”.

Itt működik — idén először — az a fényszabályozó berendezés, amely példa nélküli a magyarországi színpadokon. Négy év korszerűsítési kísérleteinek, kemény munkájának eredményeként konstruálta meg Tóth Miklós tervező mérnök azt a varázsszerkezetet, amely minden eddiginél teljesebb mértékben képes szolgálni a Dóm téren a fény dramaturgiai jelentőségét. A színeknek, a különféle fényeffektusoknak a Konverta-cég gépén kialakított, speciálisan a Dóm téri követelményekhez igazított fényszabályozója a szabadtéri játékokon dolgozó minden rendező világítástechnikai igényeihez képes alkalmazkodni.

A kapcsolótábla tömérdek gombja, billentyűje — 120 szabályozott áramkör működését. A gépbe 256 memóriaregységet lehet betáplálni:

melyik gép mikor milyen erősséggel világítson. A komputerrel e gyakorlati alkalmazása nélkül két kéz garantáltan nem lenne elegendő a toronybéli gözfürdőben esténként dolgozó technikusnak. Így viszont a próbákon előre „betárolt” világításmennyiséget csak elő kell csalogatni a jótékony masinából, s máris biztosított — legalábbis a laikusnak — a produkció „fényellátottsága”. Aprócska Videoton-tévé a kapcsolótábla fölött, „display”, amely visszajelez: általa ellenőrizhetőek az egyes áramkörök, az úgynevezett kimenő feszültség — melyik gép mekkora fényt képes az adott időben kiadni a színpadra. S mi mindenre lehet elég egy kazettás Sanyo-magnó: technikai szalagra rögzítve,

a már korábban betáplált jelek részben konzerválhatók, részben pedig — akár utólag is — korrigálhatók. Akkumulátorral feltölthető az egész berendezés, az esetleges feszültségkimaradások okozta zavart megelőzendő.

Sokat, az igazán hozzáértőnek a felsoroltaknál jóval többet „tud” a szabadtéri játékok fényközpontja. A közönség ugyan estéről estére csak annyit láthat, hogy a világítás mindenkor maximálisan szolgálja az egyes előadásokat, s ez így van rendjén. Am ott főtt, a kis keskeny vaslétra fölvezető lépcsőn túl, a toronyban, ideálisnak ugyancsak nem mondható körülmények között dolgoznak a technika emberei, akik nélkül semmi sem történhet.

D. L.

Az idén először

Lakóterületi ifjúsági fórumok

Új kezdeményezésről született döntése a Hazafias Népfőnt Országos Tanácsának: lakóterületi ifjúsági fórumokat rendeznek. A népfőnt és a KISZ az ifjúságpolitikai határozatszellemében mintegy ötven településen, budapesti kerületben hívja kötetlen beszélgetésre, együttgondolkodásra a fiatalokat. Általános ugyanis a tapasztalat, hogy a mozgalomban betöltött szerepükhöz viszonyítva kevés a közvetlenül a fiataloknak szóló, az érdeklődésüket kiváltó népfőnt rendezvény, klub, valamilyen speciális fórum. Az ősszel induló rendezvényso-

napokban kezdték meg — hiányt pótol, s a népfőnt ifjúsági munkájának új, jelentős eleme lehet.

Mint az illetékesek elmondták, a vitakörök nyilvánosak lesznek, tehát bárki bekapogtathatja a meghirdetett rendezvényekre. A korosztály sajátosságainak megfelelően a résztvevők szabadon választják a lakóterületi ifjúsági fórumok témáit, s maguk döntenek arról is, hogy kiket hívnak meg, legyen szó tanácselőnökről, avagy a helyi üzem vezetőjéről.

Ha a kezdeményezés bevalik, akkor e sorozat idővel lakóterületi ifjúsági szervezési előkészületeit a parlamenttől terebélyesedhet.